

УДК 657

А. П. Макаренко,

д. е. н., професор, професор кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту,
Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю.М. Потебні ЗНУ, м. Запоріжжя
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9576-928X>

О. В. Алістратов,

магістрант кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту,
Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю.М. Потебні ЗНУ, м. Запоріжжя
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-5614-820X>

DOI: 10.32702/2306-6792.2024.23.60

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ДЛЯ ВИЗНАННЯ ВИТРАТ НА АМОРТИЗАЦІЮ

A. Makarenko,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Accounting, Analysis, Taxation and Audit,
Engineering Educational and Scientific Institute im. Yu.M. Potebni of Zaporizhzhya National University, Zaporizhzhya
O. Alistratov,

Master's student, Engineering Educational and Scientific Institute
im. YU.M. Potebni of Zaporizhzhya National University, Zaporizhzhya

IMPROVING THE ORGANIZATION AND ACCOUNTING METHODOLOGY OF OPERATIONS WITH FIXED EQUIPMENT AT ENTERPRISES FOR THE RECOGNITION OF DEPRECIATION COSTS

Організація і методика обліку та інвентаризація основних засобів на підприємствах потребують адаптації до сучасних умов. Від того як саме буде налаштована організація обліку операцій з основними засобами, буде залежати і достовірність бухгалтерського обліку даних необоротних активів.

Докази про стан та рух основних засобів, запропоновані у цій статті, будуть відповідати вимогам Закону України від 16.07.99 р. №996-XIV та Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. №2755-VI.

Розширення інформації про відповідний стан основного засобу і її доступність буде спонукати до швидкого прийняття управлінських рішень.

Для організації достовірного бухгалтерського обліку, ведення документування обліку стану та руху основних засобів, вимагає на різних підприємствах створення різного за обсягом інформації документа з різним рівнем доступу матеріально-відповідальних осіб.

В першу чергу, запропоновано забезпечити прискорений безпечний доступ матеріально-відповідальних осіб до бази даних основних засобів (спеціально розроблених анкет) на відповідному технічному ресурсі (наприклад — обліковому сервері).

Оперативне забезпечення доступу з мобільних пристроїв до файлу (анкети) можливе з використанням QR-кодів.

Результатами якісного оцінювання технологічності встановлена доцільність застосування лазерного маркування для запасів, об'єктів незавершеного виробництва та інших об'єктів обліку.

Також доцільним є застосування лазерного маркування для запасів, об'єктів незавершеного виробництва та інших об'єктів обліку.

Перехід від використання інвентарного номеру, як ідентифікатора основного засобу, до QR-кодів дасть змогу підвищити продуктивність, точність, швидкість і прозорість обліку. Розширення інформації і доступність QR-коду допоможе також у швидкому прийнятті управлінських рішень, що позитивно вплине на загальну продуктивність та конкурентоспроможність компанії на ринку.

Під час маркування QR-кодів потрібно дотримуватись вимог ДСТУ 2887-94 "Пакування та маркування. Терміни та визначення" та Постанови Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2022 р. № 1199 "Порядок маркування в особливий період будівель та споруд, транспортних засобів, які підпадають під дію норм міжнародного гуманітарного права, відповідними розпізнавальними знаками (емблемами)".

The organization and method of accounting, inventory and audit of operations with fixed assets at enterprises need adaptation to modern conditions. The reliability of the accounting of these non-current assets will depend on how the organization of accounting for operations with fixed assets will be set up.

Evidence of the state and movement of fixed assets proposed in this article will meet the requirements of the Law of Ukraine dated 07.16.99 No. 996-XIV and the Tax Code of Ukraine dated 12.02.2010 No. 2755-VI. Expanding information and availability about the relevant state of the fixed asset encourages quick management decisions.

Expanding information about the relevant state of the fixed asset and its availability will encourage quick management decisions.

For the organization of reliable accounting, documenting the state and movement of fixed assets, it is necessary to create a document with different levels of access to materially responsible persons at different enterprises.

It is proposed, first of all, to ensure accelerated safe access of materially responsible persons to the database of fixed assets (specially developed questionnaires) on the appropriate technical resource (for example, the accounting server).

Operational provision of access from mobile devices to the file (questionnaire) is possible using QR codes.

The results of a qualitative assessment of manufacturability established that it is expedient to use laser marking for stocks, work-in-progress objects and other accounting objects.

It is also advisable to use laser marking for stocks, work-in-progress objects and other accounting objects.

The transition from using an inventory number as an asset identifier to QR codes will improve productivity, accuracy, speed and transparency of accounting. The expansion of information and availability of the QR code will also help in quick management decisions, which will positively affect the overall productivity and competitiveness of the company in the market.

When marking QR codes, it is necessary to comply with the requirements of DSTU 2887-94 "Packaging and labeling. Terms and definitions" and "The procedure for marking buildings and structures, vehicles subject to the norms of international humanitarian law, with appropriate identification signs (emblems) during the special period", Resolution of the Cabinet of Ministers of October 21, 2022, No. 1199.

Ключові слова: організація, методика, інвентаризація, адаптація, консервація, розміщення, розташування, ідентифікація, маркування, QR-код, анкета, сервер, мобільний пристрій, сканування.

Key words: organization, methodology, inventory, adaptation, conservation, placement, location, identification, marking, QR code, questionnaire, server, mobile device, scanning.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Основні засоби є важливим елементом ресурсного потенціалу будь-якого підприємства, оскільки визначають обсяги виробництва і його виробничу потужність та є одним із важливих чинників, які впливають на визначення фінансових результатів діяльності підприємства. Але, якщо балансова вартість придатного до подальшої експлуатації об'єкта основних засобів дорівнює нулю або ліквідаційній вартості такого об'єкта, при перевірці є ризик, що встановлений строк корисного використання визнають заниженим, а амортизацію завищеною

[15]. Загалом терміну "корисне використання (експлуатація)" у національних стандартах бухгалтерського обліку чомусь надають відмінне від загальноприйнятого тлумачення.

Крім того втрата чинності більшості первинних форм з обліку основних засобів порушують вимоги Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI [3] та Закону України від 16.07.99 р. № 996-XIV [5] щодо відображення витрат в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, тому відповідальність за розробку форм реєстрів щоденного використання чи невикористання основних засобів з обов'язковою документальною фіксацією (процес якого обов'язково потрібно відображати у обліковій пол-

ітиці) цілком лежить на підприємстві і може тлумачитись контролюючим органами як не визнання витратами нарахованої амортизації за строками корисного використання (експлуатації), а утримування запасів до продажу без документального підтвердження з метою виведення грошей з під оподаткування на рахунках у банках.

Тому на сьогодні удосконалення організації і методики обліку операцій із основними засобами на підприємствах для визнання витрат на амортизацію є актуальним питанням як запорука ведення обліку основних засобів з дотриманням вимог чинного законодавства.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Організаційні та методичні основи з досліджуваного питання висвітлено у працях науковців: Бондаря В.П., Бутинця Ф.Ф., Гордієнка Н.І., Кулаковської Л.П., Макаренка А.П., Мєліхової Т.О., Усача Б.Ф., та інших.

Проте, методичним підходам, що сприяють організації і методиці обліку операцій із основними засобами підприємства кожного дня, як цього вимагає законодавство України, приділено не достатньо уваги.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою дослідження є удосконалення організації і методики обліку основних засобів шляхом впровадження сучасної методики ідентифікації (маркування) основних засобів для прискорення їх обліку, а також проведення інвентаризації основних засобів.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Досліджуючи організацію та методики обліку операцій з основними засобами, особливої уваги заслуговують мінімально допустимі строки амортизації основних засобів та інших необоротних активів, які визначено п.п. 138.3.3 п. 138.3 ст. 138 Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI [9] зі змінами та доповненнями.

Для формування повного уявлення про поняття "Мінімально допустимі строки амортизації основних засобів та інших необоротних активів" проаналізуємо дану дефініцію і її складові у нормативно-правовій базі.

Так, у Податковому кодексі України зазначено: "у разі коли строки корисного використання (експлуатації) об'єкта основних засобів в бухгалтерському обліку менше ніж мінімаль-

но допустимі строки амортизації основних засобів та інших необоротних активів, то для розрахунку амортизації використовуються строки, встановлені п.п. 138.3.3 п. 138.3 ст. 138 Податкового кодексу" [3].

У разі коли строки корисного використання (експлуатації) об'єкта основних засобів в бухгалтерському обліку дорівнюють або є більшими, ніж ті, що встановлені п.п. 138.3.3 п. 138.3 ст. 138 Податкового кодексу [3], то для розрахунку амортизації використовуються строки корисного використання (експлуатації) об'єкта основних засобів, встановлені в бухгалтерському обліку.

Крім того, слід зазначити, що старі первинні форми обліку основних засобів втратили свою чинність відповідно до Наказу Державної служби статистики № 266 від 22.10.2021р.[8], а згідно вимог Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI [3] та Закону України від 16.07.99 р. № 996-XIV [5] витрати мають відображатися в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення.

Загалом терміну "корисне використання (експлуатація)" у національних стандартах бухгалтерського обліку чомусь надають відмінне від загальноприйнятого тлумачення.

Невикористання (відмова від експлуатації) основних засобів збільшує чистий неоподатковуваний прибуток підприємства, бо "нарахування амортизації припиняється, починаючи з місяця, наступного за місяцем вибуття об'єкта основних засобів, переведення його на реконструкцію, модернізацію, добудову, дообладнання, консервацію" [11] вступає в протиріччя з "нарахування — доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення" [5].

Така невідповідність дозволяє збільшити доходи підприємства без сплати податків в залежності від групи основних засобів за Законом України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [3] до 50% річних: 2-а група — до 6,6%, 3-я група — до 10%, 4-а група — до 50%, 5-а група — до 20%, 6-а група — до 25%, 9-а група — до 8,3%.

Також нагадаємо, що:

1) Амортизація активу згідно з Міжнародним (стандартом) бухгалтерського обліку 16 "Основні засоби" [9] (далі — МСБО 16) припиняється на одну з дат, яка настане раніше: або на дату, з якої активи класифікуються як утримувані для продажу відповідно до Міжнародного стандарту фінансової звітності 5 "Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність" [10] (далі — МСФЗ 5),

або на дату, з якої припиняється визнання його активом. Тобто, невикористання (відмова від експлуатації) основного засобу на конкретну дату переводить його в категорію товару для продажу і, в даному випадку, нараховувати амортизацію вже неможна;

2) Так само — Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" (далі — НП(С)БО 7) під час використання основних засобів і Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку НП(С)БО 27 "Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність" [12] (далі — НП(С)БО 27 під час невикористання.

Таким чином об'єкти основних засобів визнають утримуваними для продажу (тобто переводять до запасів) коли не використовуються:

а) НП(С)БО 7 [11] яке застосовується для об'єктів основних засобів які "очікуваний період часу, протягом якого необоротні активи використовуватимуться підприємством або з їх використанням буде виготовлено (виконано) очікуваний підприємством обсяг продукції (робіт, послуг)" [3] (було чинним до 2015 бо існувало тлумачення у ДСТУ EN 13306:2006);

б) ДСТУ EN 13306:2006 "Технічне обслуговування. Терміни та визначення понять" (EN 13306:2001, IDT) де у п. 4.9 визначається тривалість корисного використання виробу, як "...тривалість часу від заданого моменту працездатності до неприпустимої відмови виробу або до початку стану неремонтопридатності виробу через несправність чи інші причини" [2]. Тобто, час безперервного використання з технічними ремонтами на відновленнях та реконструкціями без урахування часу простою, що і відповідає вимогам Закону України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [3].

в) Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.99 р. № 996-XIV [5], який регулює організацію ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, визначає єдині принципи і правила ведення бухгалтерського обліку всіма юридичними особами, незалежно від організаційно-правової форми, де зазначається:

У Статті 4 "Принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності":

— "доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення";

— "фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здат-

них вплинути на рішення, що приймаються на її основі";

— "постійне (з року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики можлива лише у випадках, передбачених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, міжнародними стандартами фінансової звітності та національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку у державному секторі, і повинна бути обґрунтована та розкрита у фінансовій звітності";

У пункті 3 статті 8 "Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну, але не менше трьох років, несе уповноважений орган (посадова особа), який здійснює керівництво підприємством, або власник відповідно до законодавства та установчих документів".

У статті 9 Закону "Первинні документи та реєстри бухгалтерського обліку":

— "1. Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи. Для контролю та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи"

— "Первинні документи можуть бути складені у паперовій або в електронній формі та повинні мати такі обов'язкові реквізити:

— назву документа (форми);

— дату складання;

— назву підприємства, від імені якого складено документ;

— зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції;

— посади і прізвища (крім первинних документів, вимоги до яких встановлюються Національним банком України) осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення;

— особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

Залежно від характеру господарської операції та технології обробки облікової інформації до первинних документів можуть включатися додаткові реквізити (печатка, номер документа, підстава для здійснення операції тощо)".

Але, Державна служба статистики України своїм наказом № 266 [8] з 22.10.2021 року скасувала низку своїх же наказів стосовно деяких

форм первинних бухгалтерських документів, а саме:

— від 29 грудня 1995 року № 352 "Про затвердження типових форм первинного обліку";

— від 22 травня 1996 року № 145 "Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів";

— від 21 червня 1996 року № 193 "Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів";

— від 13 червня 1997 року № 149 "Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку роботи будівельних машин та механізмів";

— від 11 листопада 2003 року № 387 "Про затвердження Порядку отримання Держаналітиформом первинних та агрегованих статистичних даних".

Таким чином, можливо зробити цілком обґрунтований висновок, що відповідальність за розробку форм реєстрів щоденного використання чи невикористання основних засобів з обов'язковою документальною фіксацією (процес якого обов'язково потрібно відображати у обліковій політиці) цілком лежить на підприємстві і може тлумачитись контролюючим органами як не визнання витратами нарахованої амортизації за строками корисного використання (експлуатації), а утримування запасів до продажу без документального підтвердження з метою виведення грошей з під оподаткування на рахунках у банках.

Отже, перед бухгалтерською службою підприємства постає завдання термінової розробки відповідних форм щоденного обліку основних засобів, які б давали змогу перевіряти і документально підтверджувати їх наявність, стан і оцінку.

Проте, велика кількість основних засобів, що обліковуються на балансі підприємств, ускладнює ведення обліку безпосередньо бухгалтерами і потребує залучення матеріально-відповідальних осіб до процесу отримання інформації про:

— використання / невикористання основного засобу, що вимагають норми Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI [3] та МСБО 16 [9], або НП(С)БО 7 де в п. 4 зазначено: "Строк корисного використання (експлуатації) — очікуваний період часу, протягом якого необоротні активи використовуватимуться підприємством або з їх використанням буде виготовлено (виконано) очікуваний підприємством обсяг продукції (робіт, послуг)" [11];

— руху основних засобів (акти приймання-передачі від одного структурного підрозділу до іншого, або однієї матеріально-відповідальної особи до іншої);

— документування обліку стану (рахунки, нарахування і таке інше).

Для організації достовірного бухгалтерського обліку, ведення документування обліку стану та руху основних засобів, вимагатиме на різних підприємствах створення різного за обсягом інформації документа з різним рівнем доступу матеріально-відповідальних осіб.

Тому пропонуємо, в першу чергу, забезпечити прискорений безпечний доступ матеріально-відповідальних осіб до бази даних основних засобів на відповідному технічному ресурсі (наприклад — обліковому сервері).

Наприклад, адреса базового файлу про основних засобів (анкета) — \\192.168.10.10\основні засоби\інвентарні картки\1234567890.txt (інвентарний номер цифровий. розширення файлу), або www.zipman-engineering.com.ua/основні засоби\інвентарні картки\1234567890.txt.

Кожен такий файл з тим самим ім'ям при збереженні відповідальною особою буде реєструватися з автоматично зазначеною в дужках версією (без заміни попередньої). Дата і час збереження буде фіксувати сам технічний ресурс (наприклад — обліковий сервер) автоматично.

До відповідного технічного ресурсу (наприклад — облікового серверу) буде мати доступ також відповідальний за документальний облік основних засобів бухгалтер (тільки як користувач інформації без можливості внесення змін), який за наведеною в обліковій політиці методикою і реєстрах буде робити відповідні проведення в обліку у терміни розроблені і закріплені у обліковій політиці підприємства.

Оперативне забезпечення доступу з мобільних пристроїв до файлу (анкети) можливе з використанням QR-кодів.

Актуальність використання QR-кодів для обліку основних засобів є ефективним рішенням, яке може спростити та автоматизувати процеси управління активами, особливо в великих компаніях.

Маркування основних засобів можливе з використанням різних за видами, формою, матеріалах та конструкціях сучасних технологій. Найбільш широкого розповсюдження отримали наступні технології нанесення маркування:

— шовкотрафаретний друк, або шовкографія;

— гравіювання різанням або ударом;

— термотрансферний друк;

— краплеструминний друк у тому числі УФ-друк;

— лазерне маркування.

Сучасні технології пропонують до використання серед багатьох методів ідентифікації основних засобів QR-коди, як доповнення до інвентарних номерів, або навіть і заміщення їх.

Спосіб швидкої ідентифікації активів через сканування QR-коду на предметі дозволяє отримати всю інформацію про актив, включаючи його вартість, стан, історію обслуговування та місцезнаходження.

QR-код на відміну від штрих-коду, у якому закладаються лише цифри, може нести значно більшу інформацію.

QR-коди можуть зберігати різні типи даних, включаючи текст, URL-адреси, контактну інформацію і навіть невеликі зображення. QR-код може зберігати до 7 089 цифрових символів, 4 296 буквено-цифрових символів або 2 953 байт двійкових даних, залежно від версії та рівня корекції помилок.

У QR-коду є спеціальний механізм, який дозволяє збільшити надійність зберігання зашифрованої інформації — корекція помилок. За його допомогою стає можливим розпізнавати навіть коди, частина яких була зіпсована або затерта.

У кодів з найвищим рівнем надійності (H) може бути спотворено до 30% поверхні, проте інформація збережеться і її буде можливо коректно прочитати.

QR-коди підтримують чотири рівні корекції помилок:

— L (Low): Витримує пошкодження до 7% площі коду.

— M (Medium): Витримує пошкодження до 15% площі.

— Q (Quartile): Витримує пошкодження до 25% площі.

— H (High): Витримує пошкодження до 30% площі.

Вищий рівень корекції помилок, збільшує розмір службових даних (overhead), що зменшує кількість корисних даних, які можна закодувати. Наприклад, для QR-коду версії 40 з рівнем H можна зберігати менше інформації, ніж для того ж коду з рівнем L [14].

На нашу думку, мобільні пристрої з найбільш розповсюдженими камерами (за допомогою яких відбувається сканування QR-коду) сприймають ширину модуля (одного квадрата у QR-коді) не менше ніж 0,5 мм на поверхні надрукованого QR-коду. Крім того значну роль відіграє дистанція сканування та фокусування камери, тому важливо враху-

вати ці фактори під час нанесення QR-коду. Задля економії коштів, та зважаючи, що місця розташування QR-кодів будуть погано освітлені, достатньо враховувати ширину модуля QR-коду близько до 1 мм, таким чином QR-код 1-го рівня інформації буде близько 21х21мм, а 40-го рівня інформації — 177х177мм.

Впровадження QR-кодів для обліку основних засобів допомагає автоматизувати робочі процеси, підвищити ефективність управління активами та забезпечити більш точний облік, що є критично важливим для сучасного бізнесу. Використання QR-кодів для обліку основних засобів підвищує продуктивність, забезпечує більш точний контроль над активами та підтримує прозорість і стійкість бізнесу. Облік основних засобів є критично важливим аспектом управління активами в будь-якій компанії, особливо у великих підприємствах, де є значна кількість обладнання, техніки та іншого майна. Традиційні методи обліку можуть бути трудомісткими, схильними до помилок і неефективними. Використання QR-кодів для обліку основних засобів дозволяє автоматизувати багато з цих процесів, підвищуючи точність, швидкість і прозорість обліку. При цьому впровадження QR-кодів у великих компаніях має виклики та ризики: можливі труднощі в переході з традиційних методів на нові технології; проблеми з безпекою даних і конфіденційністю інформації. Використання QR-кодів для обліку основних засобів набуває популярності у світі, оскільки компанії шукають способи оптимізації своїх процесів управління активами.

Оскільки, як зазначалося вище, старі первинні форми обліку основних засобів втратили свою чинність відповідно до Наказу Державної служби статистики № 266 від 22.10.2021 р., а згідно вимог Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI [3] та Закону України від 16.07.99 р. № 996-XIV [5] витрати мають відображатися в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, пропонуємо для обліку основних засобів використовувати нову форму інвентарної картки, яка побудована на прикладі чинної для державного сектору форми "Інвентарна картка № _ обліку об'єкта основних засобів" затвердженої Наказом Міністерства фінансів України 13.09.2016 № 818 [7], та наведена у рисунку 1.

Для прикладу, сформуємо QR-коди з застосуванням усіх чотирьох рівнів корекції під час сканування (форма інвентарної картки для державних установ має посилання на затверджену форму — <https://zakon.rada.gov.ua/laws/>

(найменування юридичної особи) _____ Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ _____ Картка № _____ обліку об'єкта основних засобів		
		QR-код та посилання до файлів реєстрації стану основних засобів _____ (URL, http, адреса зберігання файлу опитувальника)

_____ (повна назва об'єкта і його призначення)

Коротка індивідуальна характеристика об'єкта:

Рік випуску (побудови): _____

Паспорт, модель, тип, марка: _____

Заводський номер: _____

Дата, номер акту приймання-передачі при придбанні: _____

Первісна вартість: _____

Строк корисного використання (початковий): _____

Ліквідаційна вартість (початкова): _____

Ознаки, що характеризують об'єкт: _____

Пристосування і приладдя, що належать до об'єкта основних засобів за наступним переліком:

- 1) _____
 Дорогоцінні метали: _____ (назва, вид, маса)

... продовження Картки № _____ на наступній сторінці

Зміни у вартості об'єкта під час корисного використання (експлуатації):

№ п/п	В-ний за заповнення, Ф.І.	Дата Д/М/Р (або період) обліку за опитувальником	Матеріально відповідальна особа Ф.І.	Місцезнаходження об'єкта (код або повна назва)	Синте-тичний рахунок, субрахунок обліку	К-ть днів	Сума амортизації за день	Сума амортизації за № п/п	Залишкова вартість за № п/п	Матеріально відповідальна особа Ф.І. змінена	Місцезнаходження об'єкта (код або повна назва) змінена	Синте-тичний рахунок, субрахунок змінений	Назва, номер документу, акту за документо-обігу
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1													
2													
...													
...													
...	Об'єднанням колонок пропонуємо фіксувати інформацію, що до переоцінки основного засобу, яку проводить тільки професійний оцінювач (ч. 2 ст. 7 Закону № 2658) з зазначенням: - переоціненої вартості, - строку корисного використання (експлуатації) який залишився, - переоцінена ліквідаційна вартість												
...													

Дата, назва, номер документа з зазначенням причини вибуття _____

Дата, Ф.І. коли прийнято в архів.

Рис. 1. Картка обліку об'єкта основних засобів (власна пропозиція)

Джерело: виконано авторами.

file/text/51/f461306n201.doc) та порівняємо їх розміри у таблиці 1.

Враховуючи те, що використання QR-кодів для обліку основних засобів передбачає автоматизацію багатьох процесів, керівництву компаній слід:

1) Провести детальний аналіз існуючих процесів обліку активів, щоб виявити слабкі місця і визначити, де QR-коди можуть надати найбільшу користь. Визначити конкретні цілі впровадження QR-кодів, такі як зниження витрат, підвищення точності обліку або прискорення інвентаризації.

2) Інвестувати у програмне забезпечення для управління активами, яке підтримує QR-коди і може інтегруватися з існуючими ERP-системами. Розглянути можливість розробки мобільного додатку для сканування QR-кодів, який буде зручним у використанні для працівників.

3) Розробити стандарти для генерації та використання QR-кодів, щоб забезпечити однозначність інформації, яка буде зберігатися в кодах. Визначити інформацію, яка повинна бути закодована (наприклад, назва активу, серійний номер, місцезнаходження, дата придбання).

Таблиця 1. Відображення у QR-коді посилання "<https://zakon.rada.gov.ua/laws/file/text/51/f461306n201.doc>" з застосуванням усіх чотирьох рівнів корекції під час сканування

Варіант	QR-код	Примітки
1	2	3
1		4-ий рівень інформації з розмірами маркування 31х31 ширини модуля при застосуванні самого низького рівня корекції сканування «L»
2		4-ий рівень інформації з розмірами маркування 31х31 ширини модуля при застосуванні самого низького рівня корекції сканування «M»
3		5-ий рівень інформації з розмірами маркування 37х37 ширини модуля при застосуванні самого низького рівня корекції сканування «Q»
4		7-ий рівень інформації з розмірами маркування 45х45 ширини модуля при застосуванні самого низького рівня корекції сканування «H»

Джерело: виконано авторами за допомогою програмного забезпечення QR-Code studio з використанням безкоштовної ліцензії для некомерційного застосування.

4) Організувати тренінги для співробітників, щоб навчити їх користуватися новими технологіями та підвищити їхню обізнаність щодо переваг використання QR-кодів. Підготувати інструкції, які можуть бути легко доступні для працівників в разі виникнення питань.

5) Оцінювати результати впровадження системи на основі ключових показників ефективності (KPI), таких як точність обліку, час на проведення інвентаризації та витрати на управління активами. Забезпечувати регулярне оновлення програмного забезпечення та QR-кодів, щоб підтримувати актуальність інформації про активи.

6) Підключати до процесу впровадження QR-кодів не тільки технічний персонал, а й менеджерів, щоб врахувати їхні потреби та отримати підтримку на всіх рівнях компанії.

Впровадження QR-кодів для обліку основних засобів може значно підвищити ефективність управління активами у великих компаніях. Дотримуючись вказаних рекомендацій,

компанії можуть успішно реалізувати цю технологію, знизити витрати та покращити точність обліку, що в свою чергу позитивно вплине на загальну продуктивність та конкурентоспроможність на ринку [13].

Під час маркування QR-кодів потрібно дотримуватись вимог:

— ДСТУ 2887-94 Пакування та маркування. Терміни та визначення [1];

— Постанова Кабінету Міністрів від 21 жовтня 2022 р. № 1199, Порядок маркування в особливий період будівель та споруд, транспортних засобів, які підпадають під дію норм міжнародного гуманітарного права, відповідними розпізнавальними знаками (емблемами) [4].

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Облік основних засобів є критично важливим аспектом управління активами в будь-якій

компанії, особливо у великих підприємствах, де є значна кількість обладнання, техніки та іншого майна. Облік основних засобів охоплює всі процеси, пов'язані з ідентифікацією, оцінкою, відстеженням, обслуговуванням та списанням активів. Оскільки, витрати мають відображатися в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, втрата чинності більшості первинних форм з обліку основних засобів не повинні порушувати вимоги Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI [3] та Закону України від 16.07.99 р. № 996-XIV [5].

Запропонована форма картки обліку основного засобу власної розробки забезпечить докази про стан та рух обліку основних засобів у відповідності до вимог Закону України від 16.07.99 р. № 996-XIV [2] та Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [9].

Результатами якісного оцінювання технологічності встановлено, що серед технологій маркування (графірування) найбільш оптимальною та універсальною за своїми технічними параметрами є технологія лазерного маркування для переважної більшості основних засобів. Також доцільним є застосування лазерного маркування для запасів, об'єктів незавершеного виробництва та інших об'єктів обліку.

Перехід від використання інвентарного номеру, як ідентифікатора основного засобу, до QR-кодів дасть змогу підвищити продуктивність, точність, швидкість і прозорість обліку. Розширення інформації і доступність QR-коду допоможе також у швидкому прийнятті управлінських рішень, що позитивно вплине на загальну продуктивність та конкурентоспроможність компанії на ринку.

Під час маркування QR-кодів потрібно дотримуватись вимог:

— ДСТУ 2887-94 Пакування та маркування. Терміни та визначення [1];

— Постанова Кабінету Міністрів від 21 жовтня 2022 р. № 1199, Порядок маркування в особливий період будівель та споруд, транспортних засобів, які підпадають під дію норм міжнародного гуманітарного права, відповідними розпізнавальними знаками (емблемами) [4].

Література:

1. ДСТУ 2887-94 Пакування та маркування. Терміни та визначення
2. ДСТУ EN 13306:2006 Технічне обслуговування. Терміни та визначення понять. Національний стандарт України. 2008. URL: <http://ozons.com.ua/wp-content/uploads/2020/08/>

%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3-EN-13306-%D0%A2%D0%9E_%D0%A2%D0%B5%D1%-80%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B8.pdf

3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>

4. Порядок маркування в особливий період будівель та споруд, транспортних засобів, які підпадають під дію норм міжнародного гуманітарного права, відповідними розпізнавальними знаками (емблемами), постанова Кабінету Міністрів від 21 жовтня 2022 р., № 1199.

5. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

6. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів: Наказ Міністерства фінансів України від 30.09.2003 р. № 561. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>

7. Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання. Наказ міністерства фінансів України від 13.09.2016, № 818, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1336-16#Text>

8. Про скасування та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Державної служби статистики України, Міністерства статистики України та Державного комітету статистики України: Наказ № 266 Державної служби статистики України https://zakononline.com.ua/documents/show/501067_682371

9. Міжнародний (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Основні засоби". URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_014.

10. Міжнародний стандарт фінансової звітності 5 "Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність" URL: http://www.minfin.gov.ua/document/92417/МСФЗ_5.pdf

11. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби": наказ Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р. № 92. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 "Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність": наказ Міністерства фінансів України від 07.11.2003 р. № 617. URL: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1054-03.

13. Воронкова В. Г., Метеленко Н. Г. Цифрова трансформація промислового менеджменту у контексті викликів, можливостей та

змін: колективна монографія.: Львів — Торунь: Liha-Pres, 2024. 592 с.

14. Siim Tiigimagi. Скільки даних може зберігати QR-код? URL: <https://pageloot.com/uk/how-to/understand-qr-code-data-limits/>

15. Чалий І. Продаж основних засобів: як облік залежить від намірів. Бухгалтерія. 2008. № 37. С. 63—67.

References:

1. Derzhspozhivstandard (1994), "DSTU 2887-94 "Packaging and labeling. Terms and definitions", available at: https://issuu.com/ruben3264/docs/dstu_2887-94_upakovka_i_markirovka (Accessed 15 Nov 2024).

2. Derzhspozhivstandard (2008), "DSTU EN 13306:2006 "Maintenance. Terms and definitions", available at: http://ozons.com.ua/wp-content/uploads/2020/08/%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3-EN-13306-%D0%A2%D0%9E_%D0%A2%D0%B5%D1%80%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B8.pdf (Accessed 15 Nov 2024).

3. Verkhovna Rada of Ukraine (2010), "Tax Code of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (Accessed 15 Nov 2024).

4. Cabinet of Ministers of Ukraine (2022), Resolution "The procedure for marking buildings and structures, vehicles subject to the norms of international humanitarian law, with appropriate identification signs (emblems) during the special period", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1199-2022-%D0%BF#Text> (Accessed 15 Nov 2024).

5. Verkhovna Rada of Ukraine (1999), The Law of Ukraine "On accounting and financial reporting in Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (Accessed 15 Nov 2024).

6. Ministry of Finance of Ukraine (2003), Order "On the approval of Methodological recommendations for the accounting of fixed assets", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0561201-03#Text> (Accessed 15 Nov 2024).

7. Ministry of Finance of Ukraine (2016), Order "On the approval of standard forms for accounting and write-off of fixed assets by public sector entities and the procedure for their compilation", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1336-16#Text> (Accessed 15 Nov 2024).

8. State Statistics Service of Ukraine (2021), "On the cancellation and recognition as invalid of some orders of the State Statistics Service of Ukraine, the Ministry of Statistics of Ukraine and the State Statistics Committee of Ukraine", available at: <https://zakononline.com.ua/>

[documents/show/501067___682371](https://zakononline.com.ua/documents/show/501067___682371) (Accessed 15 Nov 2024).

9. Ministry of Finance of Ukraine (2012), "International (standard) accounting 16 "Fixed assets", available at: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_014 (Accessed 15 Nov 2024).

10. Ministry of Finance of Ukraine (2012), "International Financial Reporting Standard 5 "Non-current assets held for sale and discontinued operations", available at: http://www.minfin.gov.ua/document/92417/MCF3_5.pdf (Accessed 15 Nov 2024).

11. Ministry of Finance of Ukraine (2000), Order "National regulation (standard) of accounting 7 "Fixed assets", available at: <http://www.zakon.rada.gov.ua> (Accessed 15 Nov 2024).

12. Ministry of Finance of Ukraine (2003), Order "National regulation (standard) of accounting 27 "Non-current assets held for sale and discontinued operations", available at: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1054-03 (Accessed 15 Nov 2024).

13. Voronkova, V. and Metelenko, N. (2024), "Digital transformation of industrial management in the context of challenges, opportunities and changes", Liha-Pres, vol. 1.

14. Tiigimagi, S. (2024), "How much data can a QR code store?", available at: <https://pageloot.com/uk/how-to/understand-qr-code-data-limits/> (Accessed 15 Nov 2024).

15. Chaly, I. (2008), "Sale of fixed assets: how accounting depends on intentions", Accounting, vol. 1, pp. 63—67.

Стаття надійшла до редакції 13.11.2024 р.

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б») Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292

e-mail: economy_2008@ukr.net

 viber: +38 050 3820663